

Isabel Allende

Den japanske elskereren

Oversatt fra spansk av
Kari og Kjell Risvik

GYLDENDAL

Originaltittel: *El amanate japonés*

Copyright © Isabel Allende, 2015

© 2015, Penguin Random House Grupo Editorial, S.A.U. Travessera de Gràcia, 47–49.
08021 Barcelona

Norsk utgave © Gyldendal Norsk Forlag AS 2016

www.gyldendal.no

Printed in Lithuania

Trykk/innbinding: ScandBook UAB

Sats: Type-it AS, Trondheim 2016

Papir: 70 g Holmen Book Cream 1,6

Boken er satt med Minion 11/15 pkt.

Omslagsdesign: Evan Gaffney

Oversetterne Kari og Kjell Risvik er medlemmer av Norsk Oversetterforening

ISBN 978-82-05-48874-8

ISBN 978-82-525-8642-8 (Bokklubben)

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.

Se www.gyldendal.no/miljo

*Tilgnet mine foreldre, Panchita og Ramón,
kloke gamle mennesker*

*Stans, skygge av min flyktige kjærlighet,
tryllebilde, du som jeg kjærlig omfavner,
skjønne blendverk for hvilket jeg med glede dør,
sødmefylte drøm for hvilken jeg med smerte lever.*

Sor Juana Inés de la Cruz

Lark House

Irina Bazili begynte å jobbe på Lark House, i utkanten av Berkeley, i 2010, med tjuetre år på baken og nesten ingen illusjoner, ettersom hun hadde gått fra jobb til jobb, fra den ene byen til den andre, fra hun var femten. Hun kunne ikke ane at hun skulle finne den helt rette stillingen på dette alders-hjemmet, og at hun de tre neste årene skulle bli like lykkelig som da hun var barn, før skjebnen ødela alt for henne. Lark House ble stiftet på midten av 1900-tallet for å gi et anstendig husrom til ubemidlede gamle mennesker, og fra første stund trakk det av ukjente grunner til seg progressive intellektuelle, garvede særlinger og fallerte kunstnere. Med tiden forandret det seg på mange måter, men fortsatt krevde man en husleie som var tilpasset hver enkelt beboers inntekter, fordi man, i teorien, ville fremme et visst sosialt og rasemessig mangfold. I praksis ble det til at samtlige var hvite middelklassemennesker, og mangfoldet besto i hårfine forskjeller mellom fritenkere, folk på utkikk etter åndelige veier de kunne slå inn på, sosiale og økologiske aktivister, nihilister og noen av de få hippiene som fremdeles var i live, i strøket omkring San Francisco-bukten.

Ved det første jobbintervjuet påpekte bestyreren ved institusjonen, Hans Voigt, at Irina var for ung for en så ansvarsfull post, men siden det hastet sånn med å fylle en ledig stilling i administrasjonen og hjelpetjenesten, kunne hun jobbe som vikar til de fant en egnet person. Irina tenkte at man kunne si det samme om ham som han sa om henne: Han så ut som en guttunge med bollekinn og altfor tidlig måne, og jobben med å lede dette foretandet var trolig for krevende for ham. Med tiden skulle hun bringe på det rene at Voigts utseende var villedende på en viss avstand og i dårlig lys, for i virkeligheten hadde han fylt femtifire år og bevist at han var en fremragende administrator. Irina forsikret at hennes manglende utdanning ble oppveid av hennes erfaring med gamle mennesker i Moldova, hjemlandet.

Det unnselige smilet hennes blidgjorde bestyreren, som glemte å be henne om referanser og straks ga seg til å regne opp arbeidsoppgavene. De kunne sammenfattes med få ord: Legge forholdene til rette for gjester på andre og tredje avdeling. De på første avdeling hadde ikke hun noe med, ettersom de greide seg selv og levde som vanlige leieboere, og heller ikke dem på fjerde avdeling, som treffende ble kalt for Paradiset, fordi de ventet på å komme videre til himmelen, de satt og døde mesteparten av tiden, og trengte ikke de tjenestene hun kunne tilby. Irinas jobb gikk ut på å følge beboerne til leger, advokater og revisorer, og hjelpe dem med å fylle ut skjemaer fra helsevesenet og skatteetaten, følge dem når de skulle ut og handle og lignende ærend. Den eneste befattningen hun skulle ha med dem i Paradiset, var å ordne med begravelsen, og i den forbindelse ville hun få detaljerte instruksjer, alt etter som, sa

Hans Voigt, for de døendes ønsker falt ikke alltid sammen med slektingenes. Blant dem som bodde på Lark House, var det folk av ulike trosretninger, og begravelsene ble gjerne ganske innfløkte økumeniske seremonier.

Han forklarte at bare det personalet som tok hånd om husstell, omsorg og sykepleie, hadde plikt til å gå med uniform, men det fantes en stilltiende kleskode for resten av de ansatte. Hensynet til andre, samt god smak, var retningsgivende. For eksempel, den T-skjorten med Malcolm X-trykk som Irina gikk med, var upassende for institusjonen, så han med ettertrykk. Egentlig var bildet ikke av Malcolm X, men av Che Guevara, men hun oppklarte ikke misforståelsen, for hun antok at Hans Voigt ikke hadde hørt om geriljakrigheren som et halvt århundre etter sine heltedåder fremdeles ble aktet og æret på Cuba og av en håndfull radikalere ved Berkeley, der hun bodde. T-skjorten hadde kostet henne to dollar i en bruktbuikk og var så godt som ny.

– Det er forbudt å røyke her, påpekte bestyreren.

– Jeg verken røyker eller drikker.

– Er du sunn og frisk? Det er viktig når man skal omgås gamle mennesker.

– Ja.

– Er det noe jeg bør ha kjennskap til?

– Jeg er henfallen til videospill og fantasy-romaner. Du vet, Tolkien, Neil Gaiman, Philip Pullman. Dessuten driver jeg med hundevask, men det bruker jeg ikke mange timer på.

– Det du gjør på fritiden er din egen sak, men på jobb gjelder det å følge med.

– Det er klart. Hør her, hvis du gir meg en sjanse, vil du se at jeg har godt håndlag med eldre mennesker. Du kommer ikke til å angre, sa den unge jenta med påtatt selvsikkerhet.

Da intervjuet var over, viste bestyreren henne rundt på anlegget, som huset to hundre og femti personer med en gjennomsnittsalder på åttifem år. Lark House hadde vært den praktfulle eiendommen til en sjokolademagnat, som hadde donert den til byen sammen med en raus pengegave for å finansiere driften. Den besto av hovedbygningen, et pretensjøs lite slott der de hadde kontorene, foruten fellesarealene, bibliotek, spisesal og verksteder, og en rekke tiltalende bygninger med taksporer av tre som sto i stil med parken, som tilsynelatende var viltvoksende, men egentlig var velstelt, takket være et helt gartnersteam. Bygningene med selvstendige leiligheter og de som huset beboerne på andre og tredje avdeling, var forbundet med overdekkede svalganger, så man kunne ferdes med rullestol skjermet mot vær og vind, og med glassvegger på siden, slik at man kunne nyte naturen, den beste balsam mot sorger og kvaler i enhver alder. Paradiset, en betongbygning som lå for seg selv, ville ha virket avstikkende mot resten om den ikke hadde vært fullstendig dekket av eføy. Biblioteket og spillelokalet var åpne hele tiden. Skjønnhetssalongen hadde fleksible åpningstider, og i verkstedene ble det holdt ulike kurs, fra maleri til astrologi, for dem som fremdeles traktet etter fremtidige overraskelser. I De glemte tingenes butikk, som det sto på skiltet over døren, som ble passet av frivillige damer, solgte de klær, møbler, smykker og andre skatter som beboerne ikke ville ha lenger, eller som var blitt etterlatt av dem som var døde.

– Vi har en førsteklasses filmklubb. Vi viser filmer tre ganger i uken i biblioteket, sa Hans Voigt.

– Hva slags filmer? spurte Irina, i håp om at det skulle være noe med vampyrer og science fiction.

– De velges ut av en komité, som fortrinnsvis tar ut krim, og er begeistret for Tarantino. Her har man en viss forkjærlighet for voldeligheter, men vær ikke redd, de skjønner at det er oppdiktet, og at skuespillerne vil opptre igjen i andre filmer, i god behold. Man kan si at det er en sikkerhetsventil. Flere av gjestene våre fantaserer om å myrde noen, vanligvis noen i familien.

– Jeg også, svarte Irina uten å nøle.

Hans Voigt trodde at hun spøkte, og lo innforstått. Han verdsatte humoristisk sans nesten like høyt som tålmodighet blant sine ansatte.

I parken med de gamle trærne pilte ekorn trygge omkring, og et høyst usedvanlig antall hjorter. Hans Voigt forklarte at hunnene kom hit for å føde og amme ungene til de kunne klare seg selv, og at eiendommen også var et fristed for fugler, særlig lerker, og det var dem navnet kom fra: Lark House, lerket huset. Det var flere kameraer strategisk plassert for å spionere på dyrene i naturen, og for øvrig også på de gamle, som fort kunne gå seg vill eller svime av, men Lark House hadde ingen sikkerhetsforanstaltninger. Om dagen sto dørene åpne, og det var bare et par ubevæpnede vakter som patruljerte. De var pensjonerte politifolk på henholdsvis sytti og syttifire år. Mer trengtes det ikke, for ingen volds mann ville kaste bort tiden med å overfalle gamlinger uten inntekter. De støtte på et par kvinner i rullestol, sammen med en gruppe som var

utstyrt med staffelier og malingsbokser som skulle ha en time i friluftsmaleri, og noen gjester som luftet hunder som var like gebrekkelige som dem selv. Eiendommen grenset til bukten, og ved flo sjø kunne man dra ut i kajakk, slik noen av beboerne gjorde, før de ble slått ut av alderdomssvekkelse. «Sånn skulle jeg gjerne ha levd,» sukket Irina og pustet inn den søte duften av pinje og laurbær i fulle drag og sammenlignet det tiltalende anlegget med de helsefarlige rønnene som hun hadde holdt til i fra femtenårsalderen.

– Helt til sist, frøken Bazili, må jeg nesten nevne de to spøkelsene, for det blir trolig det første som det haitianske personalet gjør deg oppmerksom på.

– Jeg tror ikke på spøkelser.

– Godt å høre. Ikke jeg heller. De her på Lark House er en ung kvinne i en kjole med rosa slør og en liten gutt i treårsalderen. Den første er Emily, datteren til sjokolademagnaten. Den stakkars Emily døde av sorg da sønnen hennes druknet i svømmebassenget, en gang på slutten av 40-tallet. Etter det flyttet magnaten fra huset og opprettet stiftelsen.

– Og den lille gutten druknet i bassenget du viste meg?

– Akkurat. Og ingen andre har meg bekjent omkommet der.

Irina skulle snart endre sitt syn på spøkelser. Hun skulle nemlig oppdage at mange av de gamle alltid gikk i følge med sine døde. Emily og sønnen hennes var ikke de eneste åndene som bodde der.

Grytidlig neste morgen troppet Irina opp i sine fineste jeans og en diskre T-skjorte. Hun konstaterte at atmosfæren på Lark House var avslappet uten å bli skjodesløs. Det minnet mer om

et college enn et aldershjem. Maten var like bra som på en hvilken som helst respektabel restaurant i California: økologisk så sant det var mulig. Servicen var kyndig, og omsorg og sykepleie var akkurat så hyggelig som man kan vente seg på slike steder. Det varte ikke mange dagene før hun hadde lært seg navnene og de fikse ideene til kollegene og de beboerne som hun hadde ansvaret for. De spanske og franske talemåtene hun greide å lære utenat, gjorde at staben, som nesten utelukkende kom fra Mexico, Guatemala og Haiti, satte pris på henne. Lønnen var ikke særlig høy i forhold til alt slitet, men bare noen få var sure. «De gamle damene kan godt skjemmes bort, men uten at man opptrer respektløst. Det samme gjelder de gamle mennene, men dem skal du ikke stole for mye på, for de er så frekke,» anbefalte Lupita Farías, en undersetsig kvinne med et oppsyn som en olmekisk skulptur, sjef for renholderne. Etter som hun hadde vært på Lark House i trettito år og kunne komme og gå som hun ville i rommene, var hun fortrolig med alle beboerne, visste hva slags liv de levde, kjente til hva som plaget dem og led med dem når de var ulykkelige.

– Vær obs på depresjoner, Irina. Her er det veldig vanlig. Hvis du legger merke til at noen holder seg for seg selv, virker veldig nedfor, blir liggende i sengen uten grunn eller slutter å spise, varsler du meg øyeblikkelig, ikke sant?

– Hva gjør du da, Lupita?

– Det kommer an på. Jeg gir dem en klem, det er de alltid takknemlige for, gamle folk har jo ingen som kjærtegner dem, og sørger for at de blir oppslukt av en TV-serie. Det er jo ingen som vil dø før de har sett hvordan det går. Noen trøster seg med en bønn, men her er det mange ateister, og de ber ikke.

Hovedsaken er at man ikke lar dem være alene. Hvis ikke jeg er i nærheten, varsler du Cathy. Hun vet hva som må til.

Doktor Catherine Hope, en beboer på andre avdeling, hadde vært den første som hilste Irina velkommen på vegne av anstalten. Hun var sekstiåtte år, og dermed den yngste av beboerne. Etter at hun ble sittende i rullestol, hadde hun bestemt seg for å ta imot den hjelpen og det selskapet som Lark House kunne by på, og der hadde hun nå vært et par år. I løpet av den tiden var hun blitt institusjonens sjel.

– Eldre mennesker er verdens morsomste. De har levd lenge, sier det som faller dem inn, og gir blanke i hva andre synes. Du kommer aldri til å kjede deg her, sa hun til Irina.
– Beboerne våre er dannede mennesker, og hvis de har helsen i behold, fortsetter de å lære og prøve nye ting. Ved denne anstalten er det et stimulerende miljø, og man kan unngå alderdommens verste svøpe: ensomheten.

Irina kjente til den progressive ånden som rådet ved Lark House. Det var en velkjent sak, ettersom den ved mer enn én anledning var kommet i nyhetene. Det var flere års venteliste for å komme inn, og den ville ha vært enda lengre hvis ikke mange av søkerne var gått bort før det ble deres tur. Disse gamle menneskene var et ubestridelig bevis for at alderen, med dens begrensninger, ikke var til hinder for at man kunne more seg og ta del i tilværelsens omskiftelser. Flere av dem, aktive medlemmer av bevegelsen Gamlinger for fred, satte av fredagsformiddagene til gateprotester mot all verdens urett, især den nordamerikanske imperialismen, som de følte seg ansvarlige for. Aktivistene, blant dem en dame på hundre og ett år, møttes i et hjørne av bydelens torg, utenfor den lille politistasjonen,

med stakkene, rullatorene og rullestolene, og viftet med plakater mot krigen og den globale oppvarmingen, mens folk støttet dem ved å tute fra bilene eller skrive under på oppropene som de oppbrakte oldeforeldrene la frem. Ved mer enn én anledning hadde de opprørske menneskene vært på TV, mens politiet dummet seg ut og truet med å spre dem med tåregass, men aldri gjorde alvor av det. Dypt beveget hadde Hans Voigt vist Irina en minneplakett som var satt opp i parken, til ære for en musiker på nittisju år, som døde i 2006 med støvlene på og midt i solsteken, etter å ha fått et akutt hjerneslag mens han protesterte mot krigen i Irak.

Irina var oppvokst i en landsby i Moldova, der det ikke bodde annet enn gamle og barn. Alle manglet tenner, de eldste fordi de hadde mistet dem etter lang tids bruk, og de yngste fordi de var i ferd med å skifte melketennene. Hun tenkte på besteforeldrene sine, og som så mange andre ganger de siste årene angret hun på at hun hadde reist fra dem. På Lark House fikk hun anledning til å gi andre det hun ikke hadde kunnet gi til dem, og med det forsettet innstilte hun seg på å ta seg av dem hun hadde ansvar for. Snart hadde hun vunnet alles hjerte, og likeså flere på første avdeling, de som greide seg selv.

Fra første stund ble hun spesielt oppmerksom på Alma Belasco. Hun skilte seg ut blant de andre kvinnene ved sin aristokratiske fremtoning og det magnetfeltet som isolerte henne fra andre vanlige dødelige. Lupita Fariás hevdet at Alma ikke passet inn på Lark House, ikke kom til å bli der særlig lenge, og den sjåføren som hadde kjørt henne dit i en Mercedes-Benz, ville hvert øyeblikk komme og hente henne. Men månedene

gikk uten at dette skjedde. Irina innskrenket seg til å iaktta henne på avstand, for Hans Voigt hadde gitt henne beskjed om å konsentrere seg om forpliktelsene overfor folk på annen og tredje avdeling, uten å la seg avlede av dem som greide seg selv. Hun hadde nok å gjøre med å ta seg av klientene sine – de ble ikke kalt pasienter – og lære seg detaljene i den nye jobben. Som en del av opplæringen måtte hun se nærmere på videoene fra den siste tidens begravelser: en buddhistisk jødinne og en angrende agnostiker. Alma Belasco for sin del ville ikke ha festet seg ved Irina hvis ikke omstendighetene en kort stund hadde gjort henne til den mest omstridte personen ved anstalten.

Franskmannen

På Lark House, der det var et deprimerende flertall av kvinner, ble Jacques Devine betraktet som den store stjernen, den eneste gentleman blant de tjueåtte mannfolkene ved etablissementet. De kalte ham franskmannen, ikke fordi han var født i Frankrike, men på grunn av hans utsøkte belevenhet – han lot alltid damene gå først, trakk ut stolen for dem og gikk aldri med buksesmekken åpen – og fordi han kunne danse, på tross av den avstivede ryggen. Han var rank i en alder av nitti år, takket være stenger, skruer og muttere i ryggraden. Han hadde noe igjen av det krøllete håret, og kunne spille kort og jukset som bare det. Kroppen var det ikke noe galt med, bortsett fra den sedvanlige leddgikten, det høye blodtrykket og den uunngåelige tunghørtheten som fulgte med alderen, ellers var han ganske klar, men ikke såpass at han husket om han hadde spist lunsj. Derfor var han på andre avdeling, der han fikk nødvendig hjelp. Han var kommet til Lark House med den tredje konen sin, som bare rakk å leve i tre uker før hun forulykket, overkjørt på gaten av en uoppmerksom syklist. Franskmannens dag begynte tidlig: Han dusjet, kledde på seg og barberte seg med hjelp av Jean Daniel, en haitiansk

sykepleier, skrådde over parkeringsplassen støttet til stokken sin, fulgte syklistene nøye med blikket og gikk på Starbucks på hjørnet for å drikke den første av sine fem daglige kaffekopper. Han hadde skilt seg én gang, var blitt enkemann to ganger, og det hadde aldri manglet på kjærtester som han forførte med tryllekunster. En gang for ikke så lenge siden hadde han regnet ut at han hadde forelsket seg sekstisju ganger. Han skrev det opp i notisboken sin for ikke å glemme tallet, etter som ansiktene og navnene til de heldige var i ferd med å bli utvisket. Han hadde flere barn som han vedkjente seg, og et annet som skyldtes et eventyr han hadde hatt i smug med en kvinne med et navn han ikke husket, foruten nevøer og nie-ser, samtlige noen utakknemlige krek som bare talte dagene til han skulle vandre, så de kunne arve ham. Det het seg at han hadde en liten formue som han hadde lagt seg opp med stor dristighet og få skrupler. Han tilsto selv, uten snev av anger, at han hadde sittet en stund i fengsel, hvor han hadde fått seg noen tatoveringer som en annen sjørøver på armene, som på grunn av dvaskheten, leverflekkene og rynkene var utvisket, og han tjente anselige beløp på å spekulere med vaktmennenes sparepenger.

På tross av oppvartningen fra flere damer på Lark House, som ga ham lite spillerom for amorøse krumspring, forelsket Jacques Devine seg i Irina Bazili allerede den første gangen han så henne komme gående med skriveunderlaget sitt og den spretne baken. Jenta hadde ikke en eneste dråpe karibisk blod i årene, og derfor var denne mulattrumpa et naturens under, forsikret mannen etter å ha tatt sin første martini, forbløffet over at ingen andre hadde lagt merke til det. Han

hadde tilbrakt sine beste år med å drive forretninger mellom Puerto Rico og Venezuela, hvor han fikk en forkjærlighet for å bedømme kvinner bakfra. Disse praktfulle skinkene hadde for alltid festet seg til netthinnene hans. Han drømte om dem, så dem for seg alle steder, selv på et så uegnet sted som Lark House og på en kvinne så tynn som Irina. Hans gammelmannsliv, uten fremtidsplaner eller ambisjoner, ble med ett fylt av denne sene og altoppslukende kjærligheten, som snudde de fredsommelige rutinene hans på hodet. Kort tid etter at han ble kjent med henne, tilkjennega han sin entusiasme med en skarabé av topas og briljanter, et av de få smykkene etter hans avdøde ektefeller, noe han hadde greid å redde fra rovgriske etterkommere. Irina ville ikke ta imot den, men det at hun betakket seg, sendte den forelskede mannens blodtrykk rett til værs, og hun måtte selv være hos ham på legevakten hele natten. Jacques Devine fikk en intravenøs injeksjon rett i en vene, og med sukk og bebreidelser blottstilte han sine uegennyttige og platoniske følelser. Han ville bare ha hennes selskap, fryde seg ved synet av hennes ungdom og skjønnhet, høre den klare stemmen hennes, forestille seg at også hun elsket ham, om så bare som en datter. Hun kunne også elske ham som en oldefar.

Neste ettermiddag, da Jacques Devine var tilbake på Lark House og nøt sin rituelle martini, fortalte Irina, med rødsprenge øyne og blå ringer under øynene etter den søvnløse natten, Lupita Farías alt om disse forviklingene.

– Det er ikke noe nytt, jenta mi. Det hender til stadighet at vi kommer overrumpende på beboerne i andres senger, ikke bare de gamle gubbene, men også damene. I mangel av menn

må de stakkars kvinnene ta til takke med det som fins. Alle har behov for selskap.

– Når det gjelder Devine, dreier det seg om platonisk kjærlighet, Lupita.

– Jeg vet ikke hva det er for noe, men hvis det er det jeg innbiller meg, må du ikke tro noe på det. Franskmannen har et implantat i pikken, en plastpølse som kan blåses opp med en pumpe i ballene.

– Hva er det du sier, Lupita! lo Irina.

– Du hørte hva jeg sa. Jeg sverger på det. Jeg har ikke sett det selv, men franskmannen har demonstrert den for Jean Daniel. Ikke til å tro.

Den godeste Lupita tilføyde, til ære for Irina, hva hun hadde observert i løpet av alle de årene hun hadde jobbet på Lark House – at alder i seg selv ikke gjør noen bedre eller klokere, den bare fremhever det som hver enkelt alltid har vært.

– Den som er en gjerrigknark, blir ikke gavmild med årene, Irina, han blir bare gjerrigere. Devine har sikkert alltid vært en rundbrenner, derfor er han nå en slibrig gammel gubbe, fastslo hun.

Ettersom Irina ikke kunne levere tilbake skarabé-brosjen til beileren sin, tok hun den med seg til Hans Voigt, som opplyste at det var strengt forbudt å ta imot tips og gaver. Regelen gjaldt ikke eiendeler som Lark House mottok fra de døende, heller ikke donasjoner som ble gjort under bordet for å få en slektning plassert øverst på listen av ansøkere, men akkurat det snakket de ikke om. Bestyreren tok imot det skrekkelige topaskrypet for å levere det tilbake til dets rettmessige eier, som han sa, og imens puttet han det i en skrivebordsskuff.

En uke senere stakk Jacques Devine til Irina hundre og seksti dollar i tjuedollarsedler, og denne gangen gikk hun rett til Lupita Farías, som var tilhenger av enkle løsninger. Hun la dem tilbake i den sigarboksen der gentlemanen hadde kontantene sine, for hun var sikker på at han ikke husket at han hadde tatt dem ut, eller hvor mange penger han hadde. Slik løste Irina tipsproblemet, men ikke det med Jacques Devines lidenskapelige skrivelser, hans invitasjoner til dyre restauranter, hans uendelige rekke med påskudd for å be henne med inn på rommet sitt for å fortelle om de overdrevne suksessene som han aldri hadde opplevd, og så til slutt frieriet. Franskmannen, som var så kyndig i forførelsens last, hadde vendt tilbake til puberteten, med dens smertelige sjenanse, og i stedet for å stå frem personlig overrakte han henne et fullt leselig brev, ettersom han hadde skrevet det på PC-en sin. Konvolutten inneholdt to sider der det myldret av utenomsnakk, metaforer og gjentakelser, som kunne sammenfattes i noen få punkter: Irina hadde gitt ham nye krefter og ny livslyst, han kunne tilby henne en trivelig tilværelse, for eksempel i Florida, der solen alltid varmet, og når hun ble enke, ville hun være sikret økonomisk. Samme hvordan man så på forslaget, hadde hun alt å tjene på det, skrev han, ettersom aldersforskjellen talte til hennes fordel. Underskriften var bare kruseduller og kråketær. Denne gangen meldte hun ikke fra til bestyreren av frykt for å bli satt på porten, og lot brevet ligge ubesvart, i håp om at frieren skulle skyve tanken fra seg, men for én gangs skyld fungerte korttidshukommelsen hans. De lidenskapelige følelsene hadde forynget ham, så han fortsatte å sende henne stadig mer innstendig skriv, mens hun prøvde å holde seg unna ham og

ba til den hellige Paraskeva om at den gamle mannen skulle rette oppmerksomheten mot de ti–tolv åttiårige damene som hadde lagt seg etter ham.

Situasjonen ble mer og mer oppstemt og ville etter hvert ikke latt seg skjule hvis ikke en uventet hendelse hadde gjort det forbi med Jacques Devine, og Irinas dilemma i samme slengen. Den uken hadde franskmannen et par ganger tatt seg en tur med taxi uten å komme med noen forklaring, noe som overhodet ikke lignet ham, for han hadde det med å gå seg bort på gaten. En av Irinas plikter var å ledsage ham, men han hadde sneket seg ut uten å si et ord om hva han skulle. Den andre turen måtte ha stilt hans utholdenhet på prøve, for da han kom tilbake til Lark House, var han så forkommen og skrøpelig at sjåføren nærmest måtte slå armene rundt ham og bære ham som en bylt inn i resepsjonen.

- Hva er det som har hendt, Devine? spurte resepsjonisten.
- Det vet jeg ikke, jeg var ikke der, svarte han.

Etter å ha undersøkt ham og konstatert at blodtrykket var normalt, mente vakthavende lege at det ikke hadde noen hensikt å sende ham på sykehuset igjen, og sa at han fikk holde sengen et par dager, men han ga også Hans Voigt beskjed om at Jacques Devine ikke lenger var åndsfrisk nok til å bli værende på andre avdeling, det var på tide å overføre ham til tredje avdeling, hvor han til enhver tid kunne få hjelp. Dagen etter skulle bestyreren til å fortelle Devine om det nye opplegget, en oppgave som alltid ga ham en metallisk smak på tungen, for det var noe alle visste at tredje avdeling var Paradisets forværelse, derfra var det ingen vei tilbake, men han ble avbrutt av Jean Daniel, den haitianske assistenten, som var helt fra seg

og opplyste at han hadde funnet Jacques Devine stiv og kald da han skulle hjelpe ham å kle på seg. Legen foreslo obduksjon, for da han undersøkte ham dagen før, hadde han ikke merket noe som skulle tilsi en så ubehagelig overraskelse, men Hans Voigt var imot det. Hva skulle det være godt for å vekke mistanke om noe så forutsigelig som at en nittiåring dør. En obduksjon kunne plette Lark Houses prikkfrie anseelse. Da Irina fikk høre om hva som var skjedd, gråt hun en god stund, for meget mot sin vilje var hun blitt glad i denne patetiske Romeo, men det var heller ikke til å unngå at hun følte en viss lettelse over å være kvitt ham, og skam over å føle seg lettet.

Franskmannens død samlet klubben av beundrerinner i en eneste felles enkesorg, men de ble ikke forunt trøsten med å arrangere en seremoni, for slektningene til den avdøde valgte den kjappe utveien å brenne hans jordiske levninger i hui og hast.

Mannen ville ha vært fort glemt, også av dem som hadde vært forelsket i ham, om det ikke hadde vært for at familien hans hadde utløst en storm. Ikke så lenge etter at asken hans var blitt spredt uten noe følelsesmessig om og men, konstaterte de formentlige arvingene at alt den gamle mannen eide, var blitt etterlatt til en viss Irina Bazili. Ifølge det korte notatet som fulgte med testamentet, hadde Irina fylt den siste fasen i hans lange liv med ømhet, og derfor hadde hun fortjent å arve ham. Jacques Devines advokat opplyste at klienten hans hadde ringt og gitt beskjed om forandringene i testamentet, og siden hadde han troppet opp to ganger på kontoret for å gjennomgå papirene, og deretter for å undertegne i nærvær

av en notar, og at han virket sikker i sin sak. Etterkommerne anklaget ledelsen ved Lark House for uaktsomhet når det gjaldt den gamle mannens sinnstilstand, og denne Irina Bazili for å ha rundlurt ham. De varslet at de aktet å bestride gyldigheten av testamentet, anmelde advokaten for inkompetanse, notaren for medskyldighet i en forbrytelse, og Lark House for tort og svie. Hans Voigt tok imot hele skokken av frustrerte slektninger med den sinnsro og høflighet som han hadde lagt seg til i løpet av alle de årene han hadde ledet institusjonen, men frådret av raseri innvendig. Han hadde ikke ventet seg den slags kjeltringstreker fra Irina Bazili, som han hadde trodd var ute av stand til å drepe en flue, men man lærer så lenge man lever, man kan ikke stole på noen. I en bisetning spurte han advokaten hvor mange penger det dreide seg om, og fikk høre at det var noen tørre jorder i New Mexico og aksjer i forskjellige firmaer, og hva de var verdt, ville vise seg. Beløpet i kontanter var ubetydelig.

Bestyreren ba om å få tjuefire timer på seg til å komme frem til en mindre kostbar løsning enn å gå rettens vei, og ga Irina brysk beskjed om å møte opp på kontoret. Han hadde tenkt å håndtere disse forviklingene med silkehansker. Det var ikke verdt å legge seg ut med denne jentungen, men straks han sto overfor henne, gikk han fra konseptene.

– Jeg skulle gjerne ha visst hvordan du greide å innynde deg hos den gubben! snerret han.

– Hvem er det du snakker om?

– Hva tror du? Franskmannen, så klart. Hvordan kunne dette skje rett foran nesen på meg?

– Unnskyld, når jeg ikke sa noe om det, var det fordi jeg

ikke ville bekymre deg, jeg trodde saken ville løse seg av seg selv.

– Jommen sa jeg løst seg! Hvordan skal jeg forklare det for familien?

– Det er ingen grunn til at de skal få vite om det. Gamle folk forelsker seg, vet du, men folk utenfra blir forskrekket.

– Har du ligget med Devine?

– Nei! Hvordan kan du tro noe sånt?

– Da skjønner jeg ingenting. Hvorfor gjorde han deg til sin enearving?

– Hva er det du sier?

Hans Voigt innså da forbløffet at Irina Bazili ikke hadde hatt noen anelse om mannens hensikter, og at hun var den som var mest overrasket over testamentet. Han skulle til å påpeke at det ville koste henne mye å innkassere noe som helst, for de lovlige arvingene ville kjempe til siste cent, men hun ga klar beskjed om at hun ikke ville ha noen ting, for det ville være penger hun hadde fått med urette, og det ville bety ulykke. Jacques Devine var ikke riktig vel bevart, sa hun, som enhver på Lark House kunne bevitne. Det beste ville være å ordne opp uten oppstyr. Det skulle ikke mer til enn en demensdiagnose fra legen. Irina ble nødt til å gjenta det, for å få den forvirrede bestyreren til å forstå det.

Det hjalp ikke stort med forholdsreglene for å holde det hele hemmelig. Alle fikk greie på det, og over natten ble Irina Bazili den mest omstridte personen på anstalten, beundret av beboerne og kritisert av den latinamerikanske og haitianske betjeningen, for i deres øyne var det en synd å si nei takk til penger. «Ikke spytt etter himmelen, da faller den i hodet på

deg,» mente Lupita Fariás, og Irina fant ingen oversettelse til rumensk av dette kryptiske ordtaket. Bestyreren var så imponert over rausheten til en beskjeden innvandrers fra et land det var vanskelig å finne på kartet, at han ga henne fast ansettelse, med førtitimers arbeidsuke og høyere lønn enn forgjengeren. Dessuten overtalte han etterkommerne etter Jacques Devine til å gi Irina to tusen dollar som bevis på sin takknemlighet. Det ble ikke noe av at Irina fikk det lovte beløpet, men siden hun var ute av stand til å forestille seg det, slo hun det fort fra seg.